

KRUPSKÉ STŘÍPKY

Obecní úřad Horní Krupá
1 / 2018

Po namáhavé práci s úklidem odpadků v okolí našich cest si děti užívají zasloužený odpočinek a k potěšení sledují divadelní představení „O Palečkovi“.

Ušetříme příště dětem práci a odpadky odneseme kam patří?

Milí spoluobčané.

Vítám vás u letošního prvního vydání Krupských střípků. Na následujících řádcích bych vás rád informoval o novinkách, připravovaných investicích a podobně.

VODOVOD

Jak jste již jistě zaznamenali, tak došlo v dubnu k instalaci denitrifikačního zařízení do vodojemu v Horní Krupé. Tato technologie snižuje obsah dusičnanů v pitné vodě. Rád bych uvedl na pravou míru některé informace, týkající se dusičnanů a jejich zákonných limitů.

Následující informace jsou čerpány ze znaleckých posudků a analýz zpracovaných soudními znalci v oboru hygieny životního prostředí a státním zdravotním ústavem. Dále jsou to data z materiálů Světové zdravotnické organizace a Ministerstev zdravotnictví a životního prostředí.

Dusičnany v pitné vodě jsou v současné době pozůstatky masového přihnojování plodin dusíkatými hnojivy za minulého režimu a mají velkou setrvačnost. Odhaduje se, že dusičnany, které se nyní vyskytují v našem vrtu, pocházejí z přihnojování před asi 30 – 50 lety. Svůj vliv na zvýšení množství dusičnanů má i sucho, které trvá již několik let a bude zřejmě i nadále. Spodní voda totiž není zředlována srážkovými vodami a snižuje se i celkové množství spodní vody. Tím se zvyšuje koncentrace dusičnanů.

Dusičnany jsou v nadpolovičním množství přijímány do organismu ze zeleniny, ovoce a masných výrobků. Zbytek je přijímán prostřednictvím pitné vody. Dusičnany samy o sobě nejsou škodlivé. Po přijetí do organismu se jich asi 80% vyloučí ve formě moči. Zbytek může dále reagovat v žaludku na dusitany, které se podílejí na oxidaci hemoglobinu na methemoglobin. Ten se poté neúčastní přenosu kyslíku a tímto může vzniknout tzv. methemoglobinemie – čili

nedostatek kyslíku. Nejcitlivější částí populace jsou kojenci. Proto je v případě nadlimitního množství dusičnanů ve vodě třeba podávat kojencům vodu z jiného zdroje. Toto se týká i těhotných a kojících žen. Některé zdroje se zabývají i tím, že dusičnany vyvolávají rakovinu. Především je třeba říci, že rakovinu nevyvolávají přímo dusičnany. Ty mohou ale v některých případech reagovat s aminy a vytvořit nitrosaminy. U N-nitrosloučenin (například nejznámější dimethylnitrosamin) byly zjištěny při vysokých dávkách karcinogenní účinky u krys. Tyto dávky byly ovšem mnohem větší, než množství nitrosaminů, které může vyprodukovat lidský organismus. V některých státech byly publikovány studie o možných souvislostech mezi dusičnany a výskytem rakoviny. Nejsou ovšem brány jako průkazné.

Při současném vědeckém poznání došla Světová zdravotnická organizace a vědecké výbory Evropské komise k závěru, že neexistuje ani klinický, ani epidemiologický důkaz, který by připustil odpovědnost dusičnanů z potravy za nebezpečí karcinogenity u lidí. Limity, které jsou stanoveny, vycházejí z principu předběžné opatrnosti a prevence možného ohrožení zdraví kojenců zejména methemoglobinémií.

Současná vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 252/2004 Sb. stanoví limit dusičnanů na 50 mg/l. Dřívější úprava – vyhláška ČSN 75 7111 z 5. ledna 1989 pracovala i s limitem 15 mg/l pro kojence. Toto bylo následně zrušeno i s hodnotou přijatelného denního příjmu – tzv. „ADI“. V souladu s doporučením WHO i Směrnicí Evropské rady č. 98/83/ES je tedy nejvyšší hodnota 50 mg/l. Občas si někdo plete i pojmy, pokud uvádí, že například v USA je stanovena hranice dusičnanů na 10 mg/l. Zde se jedná ovšem o stanovení organizace EPA na 10 mg/l čistého dusičnanového dusíku, což je v přepočtu na naše hodnoty 45 mg/l dusičnanu.

Z hlediska krátkodobého příjmu dusičnanů (do 30 dnů) stanovuje v USA agentura EPA pro dítě o hmotnosti 10 kg limit ve výši 100mg/l. S tímto souvisí i doporučení Státního zdravotního ústavu, které umožňuje použití vody s obsahem dusičnanů do 130 mg/l do 30 dnů bez zdravotních rizik. Pro zajímavost lze uvést, že například špenát, hlávkový salát, nebo červená řepa obsahují více než 250 mg dusičnanů na 100 g v čerstvém stavu.

I přes výše uvedené údaje samozřejmě nepodceňujeme fakt, že dusičnany mohou mít nepříznivé účinky pro lidské zdraví. I proto jsem se rozhodl ihned po zjištění, že nám byl rozbořem změřen vysoký obsah dusičnanů (80 mg/l), zajistit jejich snížení. Zakoupit zařízení, které dokáže snížit množství dusičnanů na přijatelnou hladinu pro obec, která denně spotřebuje 50 m³ vody, není tak jednoduché, jako pořídit filtr na vodu pro jednu domácnost. Obnáší to samozřejmě zjištění možností, jak dusičnany snížit, protože existuje několik variant, které se liší výkonem, kvalitou, údržbou a cenou. Dále to znamená zajištění dimenzování na míru, zjištění cenových nabídek, objednávku a dodání z ciziny a naposledy „překopání“ vedení ve vodojemu, instalaci filtru, zásobníku, elektro ventilů, čidel a s tím spojené úpravy elektrických rozvodů. Toto se nám naštěstí díky spolupráci s prověřenou firmou povedlo celkem rychle.

Zvolena byla technologie jímání dusičnanů do annexového filtru s následnou regenerací chloridem sodným, neboli kuchyňskou solí. Během této regenerace je odpojeno čerpání z vrtu. Následně dojde k výplachu roztoku soli do odpadu a pokračuje dále filtrace. Tento systém spotřebuje denně asi 5kg soli. Investiční náklady se budou pohybovat okolo 100 tisíc korun a roční náklady dalších asi 15 tisíc korun.

Jinak obecně je denitrifikace velice efektivním procesem, ale bohužel s neefektivním výsledkem, protože z 50 m³ vody dodané denně prostřednictvím vodovodu občanům je pouze asi 5% použito na pití. Zbytek spotřebují pračky, WC, zalévání, mytí apod., kde by již takto upravená voda nebyla potřeba.

Obec Horní Krupá má zpracován znalecký posudek na dobu, během které došlo ke zvýšení limitu dusičnanů nad povolenou mez a vydanou výjimku na používání této vody. V této výjimce se stanoví i povinnost obce informovat běžnými způsoby o tom, aby voda nebyla používána pro kojence, těhotné ženy a kojící matky. Toto jsme provedli informací na webových stránkách, dále prostřednictvím rozhlasu a emailového zpravodaje.

V současné době již filtr pracuje. Uvedení do provozu se oproti očekávání protáhlo, jelikož filtr má poměrně velký odpor a stávající čerpadlo nevládalo dodat dostatečné množství vody do vodojemu zejména ve špičce. Proto bylo zakoupeno nové čerpadlo o výkonu 6

m³/min. To čerpadlo má ovšem mnohem vyšší příkon než staré, takže bylo nutné ještě upravit elektroinstalaci a navíc i dimenze potrubí.

I přes vyřešení problému filtrací hledáme další cesty, jak nám zajistit kvalitnější vodu. Dalším krokem bude výstavba nového vrtu. Podle předpokladů by odsud čerpaná voda měla splňovat všechny parametry i bez úpravy. Dalším benefitem bude vyšší vydatnost, která nebude tolik ovlivněna současnými suchy. Nový vrt s vodojemem je plánován také nad Zálesím.

V souvislosti s výše napsaným bych vás také rád poprosil o rozumné využívání vody, jelikož ani naše zdroje nejsou bezedné a podle všeho nás může čekat v tomto a dalších letech nebývalé sucho.

Václav Lacina, starosta

Jarní střípky z ekocentra Chaloupky

Ani jsme se nenadáli, a jaro je v plném proudu. Velkou radost máme z toho, že opět učíme venku; pozorujeme živočichy na zahradě, v jezírku (kde se nám usadila rosníčka a skokan zelený), chodíme na stezku Za humny. Minulý pátek 20. 4. jsme v rámci Dne Země, ve spolupráci s kroužkem Slunečnice, uklidili okolí naší obce. Protože jsme se sešli v poměrně hojném počtu, rozdělili jsme se na tři pracovní skupiny. Nejvíce odpadků jsme vyklidili z úvozu za obcí, který už dva roky využíváme při letních příměstských táborech. Po společné práci přišla zasloužená odměna – děti si vyrobily lodičky na gumičkový pohon, které hned vyzkoušely na jezírku, opékali jsme buřty a „hady“ z kynutého těsta. Nakonec jsme se zasmáli u divadelního představení „O Palečkovi“, které předvedli Komedianti na káře.

Rekordní rychlostí se letos naplnily oba termíny letních táborů pro děti od 7 do 13 let. Poslední volná místa jsou na tábor pro (pra)rodiče a děti v termínu od 7.- 9. 8. 2018. Na našich táborech trávíme čas především pozorováním, tvořením a hrami v přírodě. A protože se k nám děti

pravidelně vracejí, je vidět, že navazování vztahu k přírodě a radost z jejího objevování nejsou přežitkem.

Od ledna 2018 zahájilo svou činnost komunitní centrum „Krupská škola“, které zastřešují Chaloupky o.p.s.. Dosud proběhly tři plánovací schůzky, tzv. komunitní kruhy. Výsledky schůzek se aktuálně zpracovávají, v nejbližší době budou zapracovány do aktivit centra. Už nyní ale můžeme říct, že mezi ně bude patřit kroužek Slunečnice, zaměřený na poznávání přírody a tradice venkovského života, a výtvarně dramatický kroužek. Ve fázi koordinace je divadelní spolek krupských mládežníků a rýsuje se možnost společného setkávání seniorů. Děkujeme všem účastníkům komunitních kruhů "Živé vesnice" za jejich účast a spolupráci.

Do konce školního roku připravujeme Botanický výlet, který proběhne 20. 5. 2018 od 14:00. Navštívíme rozkvetlé louky s orchidejemi. Pro bližší informace sledujte naši Chaloupeckou vývěsku u OÚ a nebo nástěnku obce. Letos v červnu se nepřipojíme ke dnům otevřených zahrad, přesto, nebo právě proto, vás tímto zveme k návštěvě naší přírodní zahrady. Po předchozí domluvě s Ivou Kopeckou k nám můžete přijít kdykoliv.

Pravidelné informace o naší činnosti, aktivitách komunitního centra a fotky, které pravidelně aktualizujeme, najdete ve vývěsní skříňce u obecního úřadu. Těšíme se na setkání s vámi!

Za ekocentrum Chaloupky Lenka Šuveríková

Investice

V letošním roce bude dokončen výminek, a pokud nalezneme vhodného zhotovitele, tak započne i rekonstrukce sauny. Celkově lze říci, že v současné době je velký problém najít alespoň tři nabídky pro výběrové řízení, protože firmy mají plné kalendáře a málo zaměstnanců.

Z dotací, které jsme obdrželi loňský rok, budeme ještě stavět odpočinková místa na hřišti a u silnice na Lysou. Tam již jsou základová plata hotová. Stavět se bude i chodník od školky ke křižovatce u Jirsů. Ten bude vybudován s příspěvkem z Kraje Vysočina. Obdrželi jsme i dotaci na rekonstrukci silnice na návsi, takže tam bude nový povrch, který bude doplněn o vodorovné značení a úpravy před kulturním domem. Zřejmě s tím spojíme i opravu chodníků v parku. Dotaci jsme

získali i na dodávkové vozidlo pro hasiče – to by mělo dorazit během léta. Další dotaci jsme obdrželi od Nadace Agrofert, která nám přispěla na motorovou pilu a další vybavení pro hasiče na zvládání kalamitních stavů. Pokračuje také odbahnění a úprava rybníku „Česalák“. Zde bylo odvezeno bahno, bude zatrubněn potok a upraveny a okamenovány břehy. V neposlední řadě se začne brzy pracovat na opravě zdi kolem hřbitova, na což jsme také obdrželi dotaci.

Hotovo je již rozšíření cesty směrem k Lysnímu mlýnu. Zde docházelo vlivem těžké dopravy k sesouvání stávající cesty do potoka.

Školka

V současné době probíhá příprava projektové dokumentace, kterou bychom chtěli mít v červnu hotovou a žádat o stavební povolení. V létě bude taktéž vypsána dotace pro MŠ, kde budeme žádat. Na podzim proběhne výběrové řízení, a pokud bude mírná zima, začnou práce na stavbě nové školky ještě v zimě.

Les

Stávající sucha mají nepříznivé dopady nejen na obecní lesy. V obecním lese na Údolí bylo během jara opět vytěženo několik desítek kubíků dřeva po napadení kůrovcem. Smrky, které jsou suchem nejvíce ohrožené díky mělkému kořenovému systému, mohou dále odumírat,

jelikož nemají dostatek pryskyřice k likvidaci brouků pod kůrou. Stejná situace panuje i v Lesním družstvu Štoky, kde je naše obec podílníkem. Zde z celkové roční těžby ve výši asi 35 tisíc kubíků spadá na kůrovcové dřevo více než polovina.

Sjezdovka

Sjezdovka, která prošla loni větším úpravami, letos opět ožije jezdci na mountainboardech. Na léto se chystají dva závody s doprovodným programem a občerstvením.

Pozemkové úpravy, obnova katastrálního operátu

V rámci pozemkových úprav nyní probíhá kontrola Plánu společných zařízení na regionální radě, která se vyjadřuje ke všem opatřením – zejména protierozním apod. V další fázi bude tento plán schvalován na zastupitelstvu obce. Následně se již konečně rozjedou jednání s jednotlivými vlastníky.

Obnova katastrálního operátu v obci již skončila (stále pokračuje vyměřování v lesích). Pro mnohé občany to znamená pořizování projektů, geometrických plánů a dalších podkladů. Ve výsledku to ovšem přinese zpřesnění a zkvalitnění katastrální mapy, která vejde v platnost v roce 2020, jakmile pracovníci katastrálního úřadu celý katastr zpracují.

Jen připomínám občanům povinnost označit všechny dočasné dřevěné kolíky trvalou stabilizací. Na obci máme k dispozici plastové mezníky za 79,- Kč.

Hotspot

V kulturním domě a na návsi je možné nyní využívat přístup k internetu zdarma. Název sítě **je Hotspot HK** a připojení je možné 2 hodiny denně pro jedno zařízení. Hotspot nám dodala společnost Metropolitní.

Na kulturním domě jsou již také delší domu nainstalovány hodiny. Jsou řízeny dálkovým signálem, proto na nich bude vždy aktuální čas.

Václav Lacina, starosta

Společenská kronika

za období od posledního vydání Krupských střípků

Významná jubilea:

Božena Čápová, 89 let

Alena Žáková, 80 let

Václav Kolařík, 93 let

Milada Blažková, 80 let

Anna Bukovská, 75 let

Jana Nováková, 70 let

Josef Polívka, 70 let

Jarmila Caltová, 87 let

Přejeme pokojné dny.

Narodily se tyto děti:

Jáchym Lukáš, Zálesí

Žofie Páleníčková, Horní Krupá

Emilie Kocourová, Horní Krupá

Laura Schneiderová, Horní Krupá

Kryštof Jakub Farka, Horní Krupá

Oliver Stehno, Horní Krupá

Blahopřejeme a radujeme se z Vašeho dítěte

Vzali se:

Anna Dundáčková a Jiří Časar

Přejeme mnoho porozumění

Zemřeli:

Marie Jindrová, Horní Krupá

Karel Pelikán, DD Havlíčkův Brod

Jiří Bukovský, Horní Krupá

Eva Štěrbová, DD Břevnice

Daniel Štěrba, Horní Krupá

Vzpomínáme spolu s Vámi

Svoz popelnic bude v roce 2018 pravidelně vždy v sudý pátek
v těchto termínech:

Leden	12.01.	26.01.	
Únor	09.02.	23.02.	
Březen	09.03.	23.03.	
Duben	06.04.	20.04.	
Květen	04.05.	18.05	
Červen	01.06.	15.06.	29.06.
Červenec	13.07.	27.07.	
Srpen	10.08.	24.08.	
Září	07.09.	21.09.	
Říjen	05.10.	19.10.	
Listopad	02.11.	16.11.	30.11.
Prosinec	14.12.	28.12.	

ČEZ Distribuce, a.s. informuje o plánovaném přerušení dodávky
elektriny v naší obci Horní Krupá, které se bude konat:

- 29.5. 2018 od 7:30 do 17:00 hodin v těchto objektech

p.50/1,2 , 1 , 105 , 120 , 132 , 2 , 21 , 26 , 28 , 29 , 3 , 30 , 31 , 32
, 34 , 36 , 39 , 4 , 41 , 46 , 47 , 48 , 5 , 53 , 6 , 63 , 64 , 65 , 66 ,
69 , 7 , 73 , 75 , 91 , 92 , 95 , 96 , 97 , parc.č. 258,260/5 , parc.č.
41/1

- 31.5. 2018 od 7:30 do 13:00 hodin v těchto objektech

p.50/1,2 , 1 , 105 , 120 , 132 , 2 , 21 , 26 , 28 , 29 , 3 , 30 , 31 , 32
, 34 , 36 , 39 , 4 , 41 , 46 , 47 , 48 , 5 , 53 , 6 , 63 , 64 , 65 , 66 ,
69 , 7 , 73 , 75 , 91 , 92 , 95 , 96 , 97 , parc.č. 258,260/5 , parc.č.
41/1

V pátek 18. a v sobotu 19. května 2018 bude sběr objemného odpadu. Kontejner na objemný odpad bude umístěn ve sběrném dvoře a tam bude možné odpad dovézt a uložit.

Do kontejneru nevhazujte lepenku, eternit a pneumatiky, sklo a okna se sklem.

Svoz nebezpečných odpadů z domácností se uskuteční **ve středu 23.5.2018** od 17:30 do 17:45 hodin u kulturního domu. V rámci tohoto svozu **není možné** odebírat eternit a dehtovou lepenku.

Časopis je zapsán do evidence periodického tisku u MK ČR a bylo mu přiděleno evidenční číslo: MK ČR E 19537.

Písemné příspěvky posílejte na OÚ Horní Krupá, 580 01 nebo e-mailem obec@hornikrupa.cz.

Telefonické dotazy a připomínky na tel. čísla 569 436 145, 725 101 163.

Obrázek na titulní straně fotografovala Lenka Šuveríková.

Distribučováno zdarma do všech schránek. Pokud jste časopis nedostali, přihlaste se na OÚ, kde je k dispozici.

Květen 2018